

12

Regionaal

**Plan-Noord
Enkhuizen**

Nieuwe huurders niet ingelicht over bodemverontreiniging

'Welwonen speelt een gevaarlijk spelletje met ons'

Esther Versloot

→ Vervolg van voorpagina

Enkhuizen * „Welwonen speelt een spelletje met ons. Een gevaarlijk spelletje.” Inwoners van de wijk Plan-Noord in Enkhuizen voelen zich niet serieus genomen. Al in de jaren negentig werd bekend dat de grond in deze wijk op diverse plaatsen ernstig verontreinigd is. Met bewoners van 89 verontreinigde percelen werd destijds afgesproken dat wanneer zij een moestuin willen beginnen, zij dit eerst moeten melden, zodat hun tuin eventueel gesaneerd kan worden.

Woonwelzijnsorganisatie Welwonen hoort nieuwe bewoners hiervan op de hoogte te brengen, maar dat gebeurt niet. Wanneer deze bewoners in hun onwetendheid groente of fruit uit hun tuin gaan eten, lopen zij onnodig het risico ziek te worden.

In de jaren vijftig gaf de gemeente Enkhuizen het startschot voor de aanleg van woonwijk Plan-Noord. Het gebied, dat destijds als sportveldencomplex diende, werd opgehoogd om de grond bouwrijp te maken. Dit opheffen gebeurde met huisvuil dat, naar later bleek, de bodem in de wijk ernstig verontreinigde.

Onverschillig

In Nederland komt bodemverontreiniging begin jaren tachtig aan het licht wanneer bij de bouw van de Zuid-Hollandse wijk 'Steendijkpolder' gif in de grond wordt gevonden. Hierop volgt een eerste

inventarisatie van bodemverontreiniging in Nederland, waarbij vierduizend locaties worden gevonden. Later blijkt dit slechts het topje van de ijsberg te zijn: momenteel telt Nederland zo'n 250.000 (ernstig) verontreinigde locaties. „Het probleem van bodemverontreiniging is in die jaren door de overheid erg onderschat,” licht bodemspecialist Frans Mulder toe. „Men onderzocht datgene waar men over struikelde, er was geen lijn in te vinden. Bodemverontreiniging is een sluipend probleem, omdat het erg lokaal is. Als je niet weet dat het er zit, zie je het niet.”

Terug naar Plan-Noord. Daar wordt in 1993 een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd. Uit dat onderzoek blijkt dat er sprake is van bodemverontreiniging in de wijk. Het is aanleiding tot nader onderzoek om de ernst van de verontreiniging nauwkeurig te bepalen. De gemeente Enkhuizen meldt de wijk hiervoor aan bij het saneringsprogramma van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland.

Blaauw water

De provincie brengt in oktober 1995 alle inwoners van Plan-Noord per brief op de hoogte van de mogelijke verontreinigde grond in hun wijk. Zij krijgen het advies om gedurende het vervolgonderzoek niets meer uit hun tuin te eten. „Je schrikt je dan rot. Wij aten al jarenlang uit onze moestuin. Aardbeien, frambozen, noem maar op,” herinnert een bewoonster van de Violen-

straat zich. „Je denkt dat het gezond is, want het is onbespoten en dan hoor je zo iets.” Een bewoner van de Asterstraat was minder verbaasd toen hij hoorde van mogelijke bodemverontreiniging. „De tuin lag vol met dakpannen en plastic troep. Tijdens het graven om een schutting te plaatsen, kwam er allemaal blauw water naar boven. Het stonk verschrikkelijk. De klei had daar ook een vreemde kleur. Ik wist toen: hier is iets niet in de haak.”

Blootstelling

Precies een jaar later, in oktober 1996, ontvangen de inwoners van Plan-Noord opnieuw een schrijven van de provincie Noord-Holland. Hierin staat dat het aanvullend bodemonderzoek inmiddels is uitgevoerd. In het rapport van dit onderzoek staat dat er 'op de gehele locatie mogelijk een verhoogd risico voor blootstelling via consumptie van eigen geteelde voedingsgewassen aanwezig kan zijn'. Om te bepalen of de situatie op dat moment gevaar opleverde, bracht de GGD middels een enquête het gebruik van de tuinen waar verontreiniging is aangetroffen in kaart. Volgens de provincie en GGD wijst het onderzoek in combinatie met de enquête uit dat ondanks de aangetroffen ernstige bodemverontreiniging het 'incidenteel consumeren van groente uit eigen tuinen zoals dat nu gebeurt' geen gezondheidsrisico oplevert. 'Zoals dat nu gebeurt', deze conclusie geldt uiteraard alleen voor de

Een bouwvakker overziet de aanleg van de Piet Smitstraat omstreeks 1965.

situatie zoals die in 1996 was. De moestuinen die op dat moment bestonden, leverden geen risico op. Daar mocht men dan ook gewoon weer uit eten. Bewoners van de verontreinigde percelen die na dit onderzoek een moestuintje willen aanleggen, moeten dit eerst bij

Gedeputeerde Staten melden. Deze besluit of het nodig is de grond te saneren, voordat de bewoner er groente en fruit in teelt en opeet. De bewoners zijn hiervan in maart 1997 per brief op de hoogte gebracht. „Eerst mocht je niet uit de tuin eten, dan weer wel. Je wist op slot niet meer wat je geloven moest,” vervolgt de bewoonster van de Violenstraat. Ze wijst naar een huis aan de overkant: „Daar aten ze ook altijd uit hun moestuin, die mensen zijn doodgegaan aan kanker. Dat zet je toch aan het denken.”

Gezondheidsrisico's

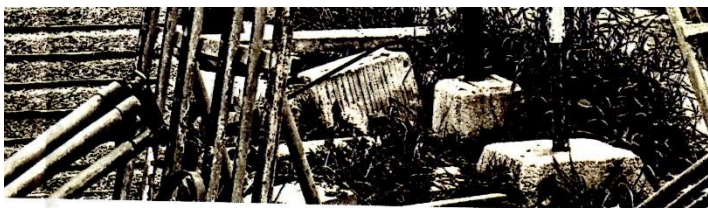
Wat zijn eigenlijk die gezondheidsrisico's? Uit het bodemonderzoek blijkt dat er vooral lood en PAK (verbrandingsresten) in de grond van Plan-Noord zitten. De mate van verontreiniging is zeer wisselend per plaats. „Het is daarom niet te zeggen wat de risico's precies zijn,” aldus Frans Mulder. „Het hangt erg af van welke norm je daarvoor gebruikt, maar ook van hoe je als persoon op bepaalde

Voor de bouw van Plan-Noord was hier een sportcomplex.

Rioleringswerkzaamheden voor de Begoniastraat, circa 1955.

FOTO'S STICHTING FOTO BEDUIS / ARCHIEF OUD ENKHUIZEN

Provincie: nog steeds risico's bij eten uit moestuin

stoffen reageert. Bovendien kunnen mensen overal ziek van worden, het is nooit met zekerheid vast te stellen of het door de bodem komt. Vaak krijgt de bodem de schuld, maar tijdens een avondje barbecue krijg je ook behoorlijk wat PAK binnen. Het grote verschil is natuurlijk dat men uit vrije wil kiest voor de barbecue, terwijl wonen op verontreinigde grond geen vrije keuze is. Zeker als je er niet van op de hoogte bent."

Tjeerd Talsma, gedeputeerde voor Ruimtelijke Ordening en Milieu, is momenteel verantwoordelijk voor bodemzaken in de provincie Noord-Holland. Hij laat via zijn woordvoerder weten dat er in veel gevallen inderdaad nog steeds

sprake is van gevaar bij het eten uit de moestuin in de wijk Plan-Noord. Er is niet gesaneerd, dus de situatie zoals die was in 1996, is nog steeds aan de orde. Mensen komen en gaan. Oud-bewoners weten sinds 1997 dat zij niet zomaar een moestuin mogen aanleggen. Hoe zit dat dan met nieuwe bewoners van Plan-Noord? „Nieuwkomers worden via de woningcorporatie op de hoogte gebracht," aldus de woordvoerder van Talsma. „Wij hebben destijds de bodem laten onderzoeken en daarna is alles vastgelegd in het Kadaster. Daarmee houdt onze rol in deze zaak op. De wettelijke verantwoordelijkheid voor het inlichten van de betreffende bewoners ligt bij Welwonen."

Geen idee

Uit gesprekken met nieuwe bewoners blijkt echter dat zij helemaal niet op de hoogte zijn van de situatie. Zo vertelt een bewoner dat hij een paar jaar geleden een moestuintje aanlegde in zijn tuin. „Ik dacht dat dat gewoon kon, nooit

iets over gehoord dat ik dat moest melden," zegt hij verbaasd. "De bloesem komt er net weer in," zegt hij terwijl hij naar zijn bessenstruik wijst. „Binnenkort zit hij vol met bessen, maar die mogen de vogels opeten." Andere bewoners werden gewaarschuwd door hun buren. „Ik kwam indertijd in de Anemonenstraat wonen en moest van mijn buren horen dat de grond verontreinigd was. Ze waarschuwen me niet uit mijn tuin te eten. Ik ben inmiddels verhuisd en vraag mij af of de nieuwe huurders wel op de hoogte zijn." Die kans is klein, aangezien Welwonen de bewoners dus niet actief informeert. Maar gezien het grote aantal wijken in Nederland waar bodemverontreiniging is geconstateerd, zijn er ongetwijfeld veel meer Nederlanders die nietsvermoedend op een struk vervuilde grond wonen en uit eigen tuin eten. „Het is dwellen met de kraan open," zegt Frans Mulder. „Je kunt het opruimen en elders weer een nieuwe verontreinigde locatie ontdekken."

Grondwerkzaamheden voor de toekomstige Gerrit Stapelstraat.

Grazende koeien met op de achtergrond de 'bloemenbuurt' van Plan-Noord.

ENK25

VRIDAG 16 MEI 2014

Regionaal **13**

**Plan-Noord
Enkhuiizen**

Directeur corporatie trekt boetekleed aan

Esther Versloot

Enkhuiizen • Harry Draaisma, directeur van woning- en welzijns-corporatie Welwonen, geeft aan niet op de hoogte te zijn van de afspraken die in 1997 met de provincie zijn gemaakt. „Dat was voor mijn tijd, ik heb er geen weet van dat wij wijkbewoners van Plan-Noord moeten inlichten over de bodemverontreiniging. Ik weet ook niet dat bewoners toestemming moeten vragen om een moestuin te beginnen, zodat eventueel gesaneerd kan worden." Al met al is hij niet verbaasd om over de bodemverontreiniging in Plan-Noord te horen. „Ik kreeg onlangs al bericht van bewoners die ongerust waren over de bodem. Ik heb contact opgenomen met de milieudienst. Die gaf aan dat het allemaal wel meeviel met de gezondheidsrisico's. Boven-

dien staat in het huurcontract dat huurders geen moestuin bij hun woning mogen hebben. Daar hebben we tenslotte volkstuinten voor. Als mensen dan toch uit hun tuin gaan eten, zijn eventuele gezondheidsproblemen hun eigen schuld."

De vraag is in hoeverre huurders zo'n huurcontract lezen, want desondanks leggen bewoners een moestuin aan. Is er, gezien de ernst van de verontreiniging, geen extra waarschuwing nodig? „Dat zouden de verhuurmakers moeten doen. Ik weet niet of ze dat doen."

Toch heeft Draaisma als directeur hier de eindverantwoordelijkheid. „Als het waar is dat die afspraken destijds zijn gemaakt, trek ik het boetekleed aan. In dat geval zal ik de woningen inventariseren waarvan de verontreiniging is geconstateerd en bekijken of daar een moestuin is."

